

OAMK

Itsearviointiraportti – Maaseutuelinkeinot

Liite julkaisuun Ahvenlampi, S. & Isola, M. 2017. "Meillä on yhteistä kehittämistä" – Itsearviointiraportti 2017. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 33. <http://um.fi/um:isbn:978-951-597-148-7>

MATTI JÄRVI, PAULA SYRI

© Matti Järvi ja Paula Syri, Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisu on tekijänoikeussäädösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten.

Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu
Oulu 2017

Valokuvat: Hanna Mikkonen

Sisällys

Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma.....	4
Tutkinto-ohjelman suunnittelu.....	4
Tutkinto-ohjelman toteutus	9
Laatutyön vaikuttavuus	13
Yhteenveto: maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma	16

Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma

Oamkin luonnonvara-alalla maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelmassa koulutetaan agrologeja. Koulutus aloitettiin Muhosella vuonna 1979, ja sitä on jatkettu ammattikorkeakoulussa vuodesta 1996 lähtien. Oamkin lisäksi Suomessa tarjotaan vastaavaa koulutusta kuudessa ammattikorkeakoulussa. Samalla kun kilpaillaan hakijoista, tehdään myös yhteistyötä koulutuksen kehittämiseksi. Yhteistyö on kiinteää erityisesti Lapin ammattikorkeakoulun kanssa.

Oamkin luonnonvara-alalla on yksi tutkinto-ohjelma. Hiljakkoin on lakkautettu kaksi hortonomien tutkintoon johtavaa koulutusta (puutarhatalous ja maisemasuunnittelu), ja viimeiset opiskelijat näistä ovat valmistumisvaiheessa. Opiskelijamäärä on tällä hetkellä 220.

Tutkinto-ohjelman kesto on neljä vuotta ja sen sisältö on laaja – se kattaa kaikki maaseudun elinkeinotoimintaan liittyvät perinteiset ja uudet osa-alueet. Maaseudun elinkeinotoiminta on vakaata ja paikkaan sidottua, ja se turvaa agrologien työllistymisen hyvinä ja huonoina aikoina.

Luonnonvara-alalla tki-toiminta ja opetus liittyvät kiinteästi toisiinsa. Työelämäyhteyttä halutaan edelleen vahvistaa, ja sen koordinoimiseksi on perustettu Akraamo-palvelukeskus.

Tutkinto-ohjelman suunnittelu

Kuvaus, miten seuraavien asioiden laadukkuus varmistetaan

Opetussuunnitelmat ja niiden laadinta

Opetussuunnitelman laadinnasta vastaa tutkintovastaava, ja se tehdään yhteistyössä henkilöstön, opiskelijoiden ja sidosryhmien kanssa. Henkilöstö osallistuu yhteisesti opetussuunnitelman rakenteen suunnitteluun ja oman opetusalan opintokokonaisuuksien tavoitteiden ja sisällön rakentamiseen. Opintojen rakenne kuvataan ajoituskaavioilla (kuva 1), jotka ovat näkyvillä henkilöstölle ja opiskelijoille intrassa. Ajoituskaaviolla halutaan konkretisoida tutkinnon rakenne, mikä edesauttaa opintojen ohjausta.

Opiskelijat voivat vaikuttaa opetussuunnitelmaan neljä kertaa vuodessa kokoontuvan tutkinto-ohjelmatiimin kautta. Sidosryhmien osallistaminen tapahtuu Akraamo-palvelukeskuksen toimintaa ohjaavassa vuorovaikutustyöryhmässä. Työryhmässä on edustettuna kaikki luonnonvara-alan merkittävät toimijat ja se kokoontuu kolmesti vuodessa.

Opetussuunnitelmassa huomioidaan ammattikorkeakoulun linjaukset, työelämälähtöisyys sekä moderni pedagoginen ajattelu, kuten esimerkiksi opiskelijälähtöisyys, osaamisperustaisuus ja tiimiopettajuus.

Elinkeino yhteistyön koordinoimiseksi ja tiivistämiseksi on perustettu Akraamo-palvelukeskus (kuva 2). Akraamo on perustettu, jotta saadaan entistä enemmän työelämälähtöisiä oppimistehtäviä ja projekteja opiskelijoille. Esimerkiksi kasvi tuotannon ja nautakarjatalouden opinnoissa sekä päivä- että monimuoto-opiskelijoita ohjataan yrityksiin, jossa he perehtyvät käytännössä peltoviljelyyn, eläinten hoitomenetelmiin ja yrityksen toiminnan johtamiseen.

Kuva 2. Akraamon verkkosivusto.

Elinikäinen oppiminen

Tutkinto-ohjelman ja opintojaksojen suunnittelussa osaamistavoitteet ja sisällöt on muotoiltu siten, että ne antavat laaja-alaisen perustietämyksen ja pohjan elinikäiselle oppimiselle. Opiskelijaa kannustetaan itseohjautuvuuteen sekä kytkemään oppiminen omaan työhön tai yritystoimintaan.

Tutkinto-ohjelmaan otetaan joka toinen vuosi monimuotoryhmä, joka tarjoaa aikuisväestölle mahdollisuuden tutkinto-opintoihin. Avoimen ammattikorkeakoulun kautta on mahdollisuus suorittaa yksittäisiä opintokokonaisuuksia ja ”polkuopintojen” kautta päästä tutkinto-opiskelijaksi.

Erikoistumiskoulutuksissa korkeakoulutetuille on tarjottu oppisopimustyyppistä jatkokoulutusta, esimerkiksi Paikkatiedon hyödyntämistä ja Biotalous bisnestä -koulutusta. Tekeillä on valtakunnallinen Biotalous erikoistumiskoulutus. Tutkinto-ohjelmasta valmistuneille on tarjolla mahdollisuus suorittaa ylempi amk-tutkinto.

Yrittäjille ja sidosryhmille järjestetään koulutusta hanketoiminnan yhteydessä tai maksullisena palvelutoimintana, esimerkiksi kasvinsuojeluaine koulutusta. Akraamon kalenteriin kootaan Oamkin oman koulutustarjonnan lisäksi sidosryhmien tarjoamat koulutukset ja tapahtumat.

Tutkintojen työelämä relevanssi

Opintojen toteutus suunnitellaan siten, että ne kytkeytyvät työelämän, yritysten ja sidosryhmien toimintaan. Akraamo-oppimiskeskus palvelee sekä opetusta että elinkeinoelämää, ja Akraamon vuorovaikutustyöryhmä

tarjoaa laaja-alaisen kosketuspinnan tutkimukseen ja elinkeinoelämään. Akraamo on vakiinnuttanut asemansa alueellisena luonnonvara-alan osaamiskeskittymänä.

Hanketoiminnan volyymi pyritään säilyttämään suurena ja hankekanta sisällöltään monipuolisena niin, että se kattaa maaseutuelinkeinojen koko kirjon. Hankkeet suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä alueen ja valtakunnan luonnonvara-alan toimijoiden kanssa.

Kuvaus, miten eri henkilöstöryhmät, opiskelijat ja ulkoiset sidosryhmät osallistuvat koulutuksen suunnitteluun liittyvään laatutyöhön

Opetussuunnitelman laadinnasta vastaa tutkintovastaava, ja se laaditaan yhteistyössä henkilöstön, opiskelijoiden ja sidosryhmien kanssa. Henkilöstö osallistuu yhteisesti opetussuunnitelman rakenteen suunnitteluun osastokokouksissa. Erillisissä suunnittelupalaverissa opettajat ryhmätyönä suunnittelevat oman opetusalsansa opintokokonaisuuksien tavoitteet ja sisällön.

Opettajien kuuluu kerätä kaikilta opintojaksoilta oppimispalaute, jota he käyttävät myöhempien toteutuksien kehittämiseen. Palautteen antaminen on opiskelijoille vapaaehtoista, mutta heitä kannustetaan siihen. Oppimispalaute ja opiskelijakyselyn tulokset huomioidaan, kun päivitetään vanhaa tai suunnitellaan kokonaan uutta tutkinnon rakennetta. Tämän raportin lopussa esitetyt vahvuudet ja kehittämiskohteet perustuvat vuoden 2017 opiskelijakyselyyn.

"Kurssien suorittamisessa ja hyvien arvosanojen saamisessa olen onnistunut todella hyvin. Olen myös onnistunut luomaan hyvät välit opettajien kanssa aktiivisuudellani, kiinnostuksellani sekä käytökselläni." (Opiskelija, opiskelijakyselyn vapaa palaute.)

Opiskelijat ja sidosryhmät osallistuvat koulutuksen suunnitteluun tutkinto-ohjelmatiimin kautta. Koska sidosryhmien edustus tiimissä on suppea, pyydetään erikseen kommentteja ja täydennysehdotuksia ydinpartnereilta, jotka kuuluvat Akraamon vuorovaikutustyöryhmään.

Arviointi koulutuksen suunnitteluun liittyvien menettelytapojen toimivuudesta, kuomitavuudesta ja vaikuttavuudesta sekä eri toimijoiden osallistumisesta laatutyöhön

Opetussuunnitelmat ja niiden laadinta

Opetussuunnitelman rakenteen kehittäminen ja sisältöjen laadinta toimivat hyvin. Henkilöstö on kehittämishaluista ja valmis uusiin toimintamalleihin. Tutkinnon rakenteen visualisointi ajoituskaaviona edesauttaa opetussuunnitelman hahmottamista. Siitä on hyötyä myös opiskelijoiden ohjauksessa ja henkilökohtaisten opintosuunnitelmien laadinnassa.

Oppimistavoitteet ja niiden määrittely sekä oppimistavoitteita tukeva oppimisen arviointi

Osaamistavoitteet on määritelty huolellisesti työelämän ja opiskelijoiden tarpeet huomioiden. Osaamisperusteisuus on lähiaikojen keskeisimpiä kehittämiskohteita. Tavoitteita tarkastellaan kriittisesti ja opiskelijat vertaavat osaamistaan niihin ja laativat henkilökohtaisen opintopolun. Tutkinnon sisältöä on tiivistetty, ja vain olen-

naiset asiat sisältyvät opetussuunnitelmaan. Projektimainen työskentely yhdessä työelämän kanssa on kantava teema uusimmassa opetussuunnitelmassa.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan kytkeytyminen koulutukseen

Luonnonvara-alan tki-toiminnan volyyymi on osaston kokoon nähden massiivinen ja sisältö monipuolinen. Se tarjoaa pienelle koulutusosastolle lisää henkilöresursseja ja laaja-alaista osaamista opetuksen käyttöön. Hankkeissa toimiva henkilöstö on kiinteässä vuorovaikutuksessa työelämän ammattilaisten kanssa ja näin ollen uusimman tiedon äärellä.

Elinikäinen oppiminen

Akraamo ylläpitää tapahtumakalenteria, johon kootaan alueella tarjolla olevat luonnonvara-alan koulutustapahtumat, ja sen sekä uutiskirjeiden avulla tieto koulutustarjonnasta saavuttaa hyvin agrologit ja muut maaseudun toimijat. Erikoistumiskoulutuksiin on osallistunut sekä agrologeja että muiden alojen korkeakoulututkinnon suorittaneita. Maksullisen palvelutoiminnan lyhytkurssitoimintaa on järjestetty koko maan kattavasti ja osallistujia on ollut runsaasti.

Aikuisväestön mahdollisuus tutkintotavoitteiseen koulutukseen on hyvä, ja avoimen ammattikorkeakoulun kautta on saatu merkittävä määrä opiskelijoita erityisesti monimuotototeutukseen.

Hanketoiminnan yhteydessä tapahtuva koulutus on määrällisesti runsasta ja sen vaikuttavuus merkittävä. Esimerkiksi VENE- ja OmaNauta-hankkeen koulutuksiin on osallistunut satoja maidon- ja lihantuottajia Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueelta.

"Ihan avoimesti puhuttu ja hirviän mukavaa on ollu ko ei hirviästi oo ollu noita viljelijätuttujakaan ko vielä niin nuoria ja vasta-alkajia, niin kuitenkin se oli tosi tosi kiva sillon alkuun päästä semmoseen porukkaan että pysty niinkö jakkaan ajatuksia." (Viljelijän palaute, VENE-hankkeen pienryhmäkoulutus.)

Tutkintojen työelämärelevanssi

Työelämärelevanssia on pyritty rohkeasti kasvattamaan opetussuunnitelman uudistamistyössä. Vuonna 2015 uudistetun tutkinto-ohjelman toteutus on tällä hetkellä edennyt kolmanteen opintovuoteen, joten kattavaa kokemusta sen työelämärelevanssista ei vielä ole. Opiskelijoilta saatu palaute on ollut positiivista kaikesta työelämälähtöisestä toiminnasta. Sidosryhmiltä saatu palaute opiskelijoiden jalkauttamisesta on ollut positiivista.

Eri toimijoiden osallistuminen koulutuksen suunnitteluun

Koko opettajakunnan, opiskelijoiden ja sidosryhmien osallistaminen opetussuunnitelma-prosessiin on välttämätöntä. Niukoista resursseista huolimatta menettelytavat toimivat tyydyttävästi. Opiskelijoiden osallistuminen tutkinto-ohjelmatiin kautta toimii tiimin jäsenten mielestä hyvin. Tiimi kokoontuu harvaksen, joten jatkuva vuoropuhelu opiskelijoiden kanssa on tärkeää. Tiimistä saatu suora palaute huomioidaan koulutuksen suunnittelussa. Sidosryhmien osallistuminen tutkinto-ohjelmatiin kautta ei ole riittävää, joten partnerien kanssa ollaan yhteyksissä päivittäin ja se heijastuu koulutuksen suunnitteluun.

Tutkinto-ohjelman toteutus

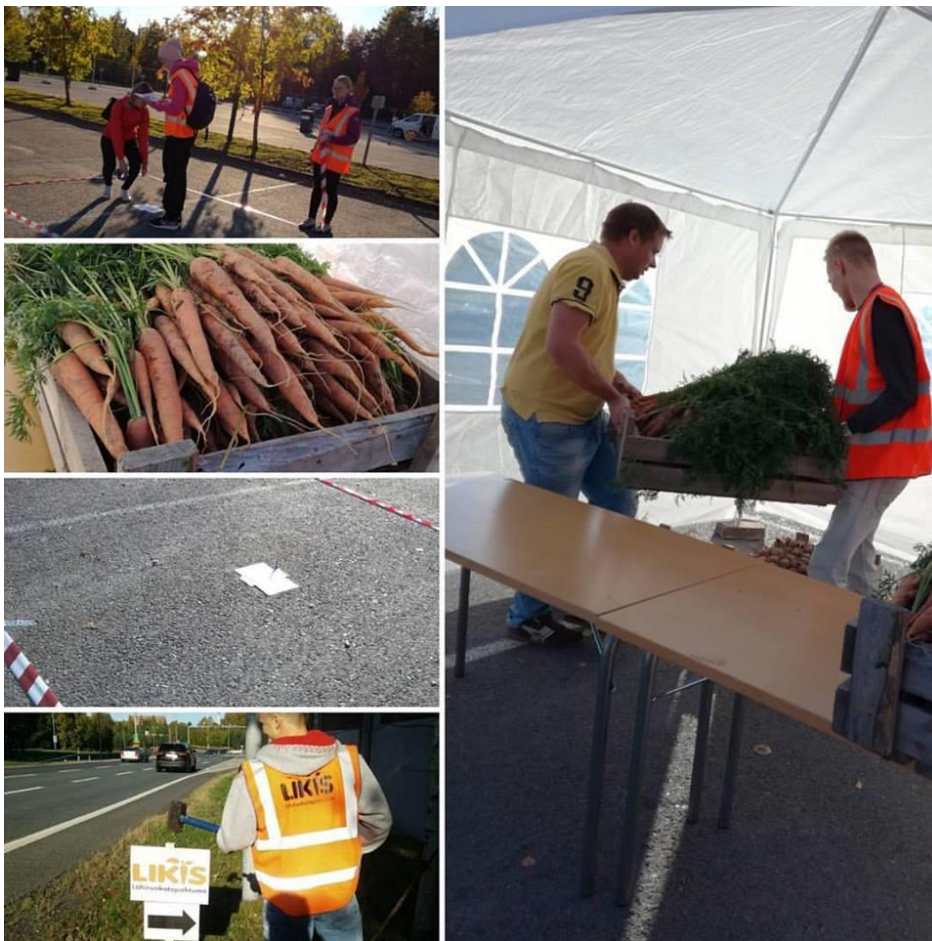
Kuvaus, miten seuraavien asioiden laadukkuus varmistetaan

Opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt

Monipuolisilla opetusmetodeilla tuetaan erilaisia oppimisstrategioita. Opiskelijat työskentelevät paljon ryhmissä, mutta myös yksilötyöskentelyn mahdollisuus on usein tarjolla. Monimuoto-opetusta kehitetään aktiivisesti, ja sen myötä voidaan kehittää myös päiväopiskelijoille vaihtoehtoisia suoritusmahdollisuuksia.

Päivätoteutuksessa ei voi paljon vaikuttaa luokkaopetuksen ympäristöön. Kenttäopetusta ja vierailukäyntejä varten on hankittu monipuolisia kohteita maaseutuyrittämisen laajasta kirjosta. Esimerkiksi maaseudun kehittämisen opinnoissa tehdään kylien kehittämissuunnitelmia. Kotkantien kampuksella on hyvät maaperä- ja vesikemian sekä kasviuotannon laboratoriot monipuolisine välineineen. Näissä ympäristöissä opiskelevat sekä päivä- että monimuoto-opiskelijat kontaktipäivinä.

Opiskelijoiden arkea pyritään elävöittämään monin tavoin. Kuluvana syksynä järjestettiin kampuksella ensimmäisen kerran Likis-lähiruokatapahtuma, jonka käytännön toteutuksen hoitivat opiskelijat (kuva 3).

Kuva 3. Likis-lähiruokatapahtuman valmistelua. Valokuvat: Hanna Mikkonen.

Opiskelijat siis työskentelevät enenevässä määrin koulun ulkopuolella, yhteistyössä yrityksien ja sidosryhmien kanssa. Monimuoto-opetus tapahtuu pääosin verkossa ja oppiminen pyritään kytkemään opiskelijan elinpiiriin omaan yritykseen tai työtehtäviin. Tutkinto-ohjelmaan kuuluu yhteensä viiden kuukauden maaseutuharjoittelu, jonka opiskelijat suorittavat aidoissa työympäristöissä maataloilla ja agrologin työtehtävissä.

Oppimisen arviointimenetelmät

Opettajan kuuluu tuoda opintojakson toteutuksessa selvästi esille osaamistavoitteet, suoritusvaatimukset ja arvioinnin perusteet. Arviointikehikossa ilmaistaan eritasoiset osaamisvaatimukset (tydyttävä/hyvä/kiitettävä). Arvosana voi olla numeerinen tai hyväksyty/hylätty.

Opiskelijalla on monipuoliset mahdollisuudet osoittaa osaamistaan. Perinteisten tenttien osuus suoritusvaatimuksista on vähentynyt. Rästitenttien suorittaminen eExam-ympäristössä on otettu käyttöön. Suullisten esityksien sekä erilaisten tallenteiden tuottaminen on yleistymässä. Opiskelijat laativat myös kirjallisia raportteja ja esimerkiksi postereita. Toimeksiantajille raportoidaan vaihtelevin menetelmin heidän toiveidensa mukaisesti. Opinnäytetyössä noudatetaan Oamkin yhteisiä ohjeita, ja lisäksi on laadittu luonnonvara-alan oma opinnäyte-ohje.

AHOT-menettelyssä opiskelijalle hyväksiluetaan sellaiset aiemmin suoritettut opinnot, jotka vastaavat tutkinto-ohjelman sisältöä ja tavoitteita. Lisäksi opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa osaamisensa opettajalle ja saada hyväksiluku opintojaksosta tai sen osasta.

Opiskelijoiden oppiminen ja hyvinvointi

Ohjaukseen ja hyvinvoinnin ylläpitoon osallistuvat seuraavat tahot: tuutoropettaja, tutkintovastaava, kampus-opo, opiskelijapalvelut ja opiskelijaterveydenhuolto. Opintojen ohjaukseen on laadittu suunnitelmat ja kutakin aloitusryhmää varten tuutorointisuunnitelma.

Jokaiselle aloitusryhmälle nimetään opettajakunnasta tuutoropettaja, joka huolehtii koko ryhmän ja yksilöiden opintojen etenemisen seurannasta ja ohjauksesta. Opiskelijat kiinnitetään ensimmäisenä vuonna ns. Study group -ryhmiin, mikä helpottaa opiskelijoiden opintoja uudessa ympäristössä. Ryhmät työstävät yhdessä oppimistehtäviä ja voivat kokoontua myös vapaa-ajalla. Myös monimuoto-ryhmät pyritään ryhmäyttämään, ja heille tarjotaan mahdollisuus tapaamisiin esimerkiksi Kannuksessa tai Haapajärvellä sikäläisen maatalousoppilaitoksen tiloissa.

Tutkintovastaava ohjaa tarpeen mukaan aloittavia opiskelijoita, esimerkiksi opintojen jouduttamiseksi ja pidemmälle ehtineitä opiskelijoita esimerkiksi opintojen viivästymisen ja uraohjauksen vuoksi sekä ammatillisten valintojen tueksi. Lukukausittain käydään ryhmittäin läpi opintopistekertymät ja sovitaan, kuka ottaa yhteyttä niihin opiskelijoihin joiden opinnot eivät ole edenneet tavoiteaikataulussa.

Kampus-opo keskittyy erityisesti niihin opiskelijoihin, joilla on vakavia henkilökohtaisia tai opiskeluun liittyviä ongelmia. Hän ohjaa tarvittaessa opiskelijan käyttämään opiskelijaterveydenhuollon palveluita ja muita tarjolla olevia tukimuotoja, esimerkiksi Valti-ryhmiä. Luva ry. ja opiskelijatuutorit puolestaan järjestävät vapaamuotoista toimintaa, kuten iltapäivätapahtumia ja retkiä.

Opettajien osaaminen ja työhyvinvointi

Luonnonvara-alan henkilöstön substanssiosaaminen kehittyi hanketoiminnan kautta. Lähes kaikki opettajat osallistuvat omaa osaamisaluettaan kehittäviin hankkeisiin ja niissä järjestettäviin koulutuksiin ja hankkivat samalla viimeisimmän työelämä tiedon alalta. Hankkeissa tai muuten tehtävät erilaiset julkaisut vahvistavat myös opettajan alakohtaista osaamista. Opettajat osallistuvat lisäksi ammatillista substanssiosaamista kehittä-

ville kurseille oman kiinnostuksensa ja tarpeensa mukaan sekä joissain tapauksissa myös ohjattuna osaston osaamispuheenjohtajien vahvistamiseksi.

Kaikille yhteistä osaamista, kuten osaamisperusteista pedagogiikkaa, kehitetään pedagogisten kehittämisen linjausten mukaisesti. Henkilöstö osallistuu Oamkin järjestämään koulutukseen, esimerkiksi uusien tietojärjestelmien, digitaalisten työkalujen ja oppimisympäristöjen käyttäjäkoulutuksiin. Opettaja voi kehittää osaamistaan ja osallistua täydennyskoulutukseen ktki-johtajan kanssa sovittuna, työaikasuunnitelmaan merkityn resurssin mukaisesti.

Henkilöstökyselyn 2016 pohjalta osastokokouksessa 11.1.2017 valittiin koulutusosastokohtaisiksi kehityskohdeiksi perehdyttäminen, toimenkuvan selkeyttäminen ja tavoitteista keskustelu sekä niiden seuraaminen. Perehdyttäminen on keväältä 2017 alkaen tehty Oamkin perehdyttämissuunnitelman mukaan. Toimenkuvia selkeytetään henkilöstön kehityskeskusteluissa, jotka jatkuvat syksyllä 2017 keväällä olleen yt-prosessin aiheuttaman keskeytyksen jälkeen. Oamkin ja luonnonvara-alan tavoitteista on keskusteltu säännöllisesti osastokokouksissa. Kokouksissa on myös vahvistettu koulutusosaston tavoitteet ja seurattu niiden toteutumista. Syksyllä 2017 sovittiin pidettäväksi koulutusosaston laatupäivä, jossa käsitellään ajankohtaisia kehittämiskohteita. Laatu-/kehittämispäivä on tarkoitus järjestää kerran lukukaudessa.

Työsuojeluvaltuutettu ja luottamusmiehet tukevat henkilöstöä työhyvinvointiin ja työehtoihin liittyvissä kysymyksissä ja ongelmatapauksissa. Oamkissa on laaja sairaanhoidonkin kattava työterveyshuolto. Henkilöstöllä on mahdollisuus päästä kuntoutukseen ja tätä mahdollisuutta on luonnonvara-alalla käytetty. Oamkissa tuetaan henkilöstön omaehtoista liikunta- ja kulttuuritoimintaa 200 eurolla vuodessa (20 % omavastuu) ja järjestetään yhteinen henkilöstöpäivä.

Kuvaus, miten eri henkilöstöryhmät, opiskelijat ja ulkoiset sidosryhmät osallistuvat koulutuksen toteutukseen liittyvään laatutyöhön

Kehittämisen suuntaviivat saadaan ammattikorkeakoulun johdolta. Opiskelijoilta saadaan vapaamuotoista ja systemaattista palautetta opintojaksopalautteen kautta sekä kehittämis ehdotuksia opiskelijakyselyissä ja tutkinto-ohjelmatimissä. Kehittämisajatuksia saadaan myös jo työelämässä toimivilta entisiltä opiskelijoilta henkilökohtaisten kontaktien ja opintojen yhteydessä tehtävän yhteistyön kautta. Tuutoropettajat seuraavat ryhmänsä opintojen etenemistä: opintopistekertymää ja valmistumista. Pedagogisten toimintamallien kehittämiseen saadaan tietoa Ammatilliselta opettajakorkeakoululta sekä erilaisiin koulutuksiin ja seminaareihin osallistumisen myötä. Monimuoto-opetuksen kehittämisessä hyödynnetään Oamkin eKampusta ja IT-tukea.

Kaikki opettajat ja sekä suuri joukko opiskelijoita työskentelee hankkeissa ja hanketyöntekijät osallistuvat opetukseen. Kolmannen ja neljännen opintovuoden opinnot kytketään kokonaisuudessaan työelämään sekä Oamkin omiin ja yhteistyökumppaneiden tki-hankkeisiin. Opiskelijat selvittävät pienryhmissä yritysten, sidosryhmien ja maaseutualueiden kehittämistarpeita ja esittävät kehittämis ehdotuksia. Harjoittelu ja opinnäytetyö liittyvät aina elinkeinoelämään. Opinnäytetöistä kerätään toimeksiantajapalautte opinnäyttevastaavalle.

Vuosittain tammikuussa järjestetään työelämätori, jossa keskustellaan työelämäyhteistyöstä. Työelämätori on Oamkin agrologiopiskelijoiden ja työelämän edustajien kohtaamispaikka. Harjoittelu on edelleen yksi tärkeimmistä työelämäyhteistyön muodoista, mutta Työelämätori -tapahtumassa on mahdollisuus myös suunnitella opinnäytetöitä tai opiskelijaprojekteina toteutettavia pienempiä toimeksiantoja, yhteisiä tapahtumia sekä tutustua Oamkin luonnonvara-alan koulutus- ja hanketoimintaan. Tutkinto-ohjelmatimi järjestää myös työelämäpartnereiden kanssa tapaamisen joulukuussa 2017.

Arviointi koulutuksen toteutukseen liittyvien menettelytapojen toimivuudesta, kuormittavuudesta ja vaikuttavuudesta sekä eri toimijoiden osallistumisesta laatutyöhön

Opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt

Akraamon toiminta on vakiintunut, ja sitä kehitetään jatkuvasti. Henkilöstön laajat työelämäkontaktit tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet työelämälähtöiseen opetukseen.

Opiskelijakeskeiset työtavat toimivat hyvin ja ne vaikuttavat positiivisesti opintojen etenemiseen. Monimuoto-opinnoista on saatu hyvää palautetta ja niitä voidaan hyödyntää myös päiväryhmien opetuksessa. Vuoden 2017 opiskelijapalautteen perusteella opiskelijat kokevat, että opiskelutavat ja työmenetelmät ovat nykyaikaisia:

*"Yleisesti on mahtavaa, että kotoa pystyy tänä päivänä opiskelemaan verkon kautta."
(Monimuotoryhmän opiskelija, opiskelijakyselyn vapaa palaute.)*

Oppimisen arviointimenetelmät

Opiskelijoille on tarjolla monipuolisia tapoja osaamisen osoittamiseen. AHOT-menettelyn vaikuttavuus on merkittävä. Opiskelijakysely toimii teknisesti hyvin, mutta oman edistymisen seuranta ei ole voitu tehdä, koska kysymykset vaihtuvat kerrasta toiseen. Jatkossa kyselyn sisältö vakiintunee.

Opettajille on painotettu suoritusvaatimuksien ja arviointiperusteiden selkeää esille tuontia. Arviointiin liittyvät kysymykset aiheuttavat kuitenkin herkästi kritiikkiä. Suoritusvaatimuksien selkiyttämiseen on siis edelleen tarvetta. Arvosanojen kirjaamisen viivästyminen on tullut säännöllisesti esille opiskelijapalautteessa. Sen taustalla on yleensä yksittäisten opettajien tilapäinen ylikuormitus.

Opiskelijoiden oppiminen ja hyvinvointi

Opiskelijapalautteen perusteella maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelman opiskelijat ovat pääosin tyytyväisiä opetukseen ja oppimistuloksiin (Oamkin sisäinen vertailu). Työelämäkytkentää kaivataan lisää, ja se on huomioitu uudessa opetussuunnitelmassa. Lisää huomiota tulisi kiinnittää myös opiskelijoiden uraohjaukseen.

Ensimmäisen vuoden Study group -toimintaa pidetään tarpeellisena: se auttaa opiskelijoita opintojen alkutai-paleella. Ryhmäkohtaisella tuutoropettajalla on erinomainen kuva ryhmänsä ja yksittäisten opiskelijoiden tilanteesta. Hän voi tarpeen mukaan ohjata opiskelijoita tutkintovastaavan tai kampusopon puheille. Nämä taas voivat ohjata opiskelijan tarvittaessa muiden opiskelijahyvinvoinnin palvelujen piiriin.

Opiskelijoiden hyvinvointiin liittyvät ongelmat ovat kuitenkin lisääntyneet viime aikoina. Tämä näkyy tuutoroinnin ja henkilökohtaisen ohjauksen kysynnän kasvuna. Tuutorointiin on panostettu, ja esimerkiksi monimuoto-ryhmien osalta syksyllä 2016 aloittaneelta ryhmältä on saatu hyvä palaute tuutoroinnista. Opiskelijatuutorit luovat hyvää ilmapiiriä opiskelijoiden keskuuteen, ja hyvä yhteishenki tukee opiskelijoita opinnoissa ja arjen hallinnassa.

Opettajien osaaminen ja työhyvinvointi

Vaatimustaso opettajien substanssi- ja pedagogisen osaamisen suhteen on kasvanut, mutta palaute on tältä osin pääosin positiivista. Verkko-opetus on haastavaa ja vaatii uudenlaisten ajattelu- ja toimintamallien omaksumista, mutta siitäkin on tullut kiitosta. Pedagogisten toimintamallien kehittämiseen on saatu tietoa Ammatilliselta opettajakorkeakoululta sekä erilaisiin koulutuksiin ja seminaareihin osallistumisen myötä. Monimuoto-opetuksen kehittämiseksi henkilöstö on osallistunut koulutuksiin, minkä lisäksi on hyödynnetty Oamkin eKampusta ja IT-tukea.

Uusien työtapojen omaksuminen ja jatkuvat muutokset haastavat henkilöstön jaksamista, samanaikaisesti kiristynyt talous vähentää erityisesti opetuksen käytettävää resurssia. Henkilöstö on sitoutunutta ja tunnollista ja resurssien riittävyys on haaste. Työaika suunnitellaan lukuvuosittain Peppi-järjestelmässä ja sitä seurataan Reportronic-seurantajärjestelmällä. Työtehtävistä keskustellaan tarvittaessa esimiehen kanssa. Yhteisillä keskusteluilla, säännöllisillä kokouksilla, kehittämispäivillä ja välittömällä vuorovaikutuksella esimiehen kanssa tuetaan henkilöstön työhyvinvointia. Käytössä on varhaisen tuen toimintamalli, työterveyshuolto ja ammatillisen kuntoutuksen mahdollisuus.

Eri toimijoiden osallistuminen koulutuksen toteutukseen

Tutkinto-ohjelmassa eri toimijat osallistuvat monipuolisesti koulutuksen toteutukseen liittyvään laatutyöhön. Opiskelijat antavat palautetta monella tapaa, ja niiden perusteella toteutuksia kehitetään. Henkilöstö työskentelee sitoutuneesti, seuraa opintojen etenemistä ja kehittää koulutusta eteenpäin, esimerkiksi monimuotototeutuksien kautta. Vuorovaikutus on avointa, opiskelijat ja henkilöstö nostavat avoimesti puheeksi mahdolliset toteutukseen liittyvät ongelmat ja niitä ratkotaan yhdessä, asian luonteesta riippuen opettajien ja opiskelijoiden kanssa. Hanketoiminnasta hyötyvät sekä opettajat että opiskelijat. Työelämä on mukana opintojen eri vaiheissa, erityisesti opintojen viimeiset vuodet tehdään kiinteästi työelämäyhteistyössä ja tätä yhteyttä voidaan arvioida onnistuneeksi. Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa on aktiivista ja kehittämisajatukset huomioidaan mahdollisuuksien mukaan koulutuksen toteutuksessa.

Laatutyön vaikuttavuus

Kuvaus, mitkä ovat tutkinto-ohjelmatasolla kehittämisen kannalta keskeisimmät arviointitavat ja seurantaindikaattorit

Seurantaindikaattorit joita käytämme arvioinnissa:

- opiskelijamäärä
- vetovoima
- opintojen eteneminen: 55 op suorittaneiden opiskelijoiden lukumäärä ja osuus
- keskeyttäneiden määrä
- opintojen läpäisy 5 vuodessa
- henkilöstön ja opiskelijoiden kv-liikkuvuus
- suoritettujen tutkintojen määrä
- työllistyminen valmistumisvaiheessa
- tki-hankkeiden volyyymi
- ulkoisen rahoituksen määrä.

Kuvaus indikaattorien avulla toiminnan kehittymistä viimeisen 3–5 vuoden ajalta

Taulukkoon 1 on koottu seurantaindikaattorien mukaisia tuloksia luonnonvara-alalta. Tuloksien tulkinnassa on syytä ottaa huomioon, että vuonna 2013 lakkautetun maisemasuunnittelun tutkinto-ohjelman opiskelijat näkyvät osittain tuloksissa.

Opiskelijamäärässä tulos on vaihteleva, koska joka toinen vuosi alkaa kaksi ryhmää (päivä- ja monimuotoryhmä). Myös maisemasuunnittelun tutkinto-ohjelman opiskelijoita on mukana luvuissa, joten kokonaismäärä on asettumassa 220 tienoille. Vuonna 2017 päiväopiskelijoita on 163 ja monimuoto-opiskelijoita 53. Vetovoimassa päiväryhmien trendi on laskeva, mutta monimuotoryhmien vetovoima on hyvä. Keskimäärin ollaan valtakunnan kärkeä maaseutuelinkeinojen osalta. Opintojen eteneminen on Oamkin keskitasoa, mutta trendi on lievästi laskeva. Työllistyminen valmistumisvaiheessa on heikentynyt. Osasyynä voi olla se, että osa opiskelijoista vastaa ”väärin”, esimerkiksi jos he työllistyvät kotimaatilalle. Suoritettujen tutkintojen määrässä on mukana maisemasuunnittelun viimeiset valmistuneet. Jatkossa realistinen tavoite on noin 50 tutkintoa. Henkilöstön ja opiskelijoiden kv-liikkuvuus on hyvällä tasolla.

Seurantaindikaattori	2014	2015	2016	2017
Opiskelijamäärä: aloittaneet	78	50	63	
Opiskelijamäärä	290	239	229	220
Vetovoima: ensisijaiset hakijat/alpa			2,58	
Opintojen eteneminen: 55 op suorittaneet, %	68,4	65,2	64,2	
Opintojen eteneminen: 55 op suorittaneet, lkm	179	188	147	
Työllistyminen valmistumisvaiheessa, %	63,6	65,2	64,2	
Suoritettujen tutkintojen määrä	49	56	47	
Kv-liikkuvuus, henkilöstö/pv			19	
Kv-liikkuvuus, opiskelijat/kk	294	354	325	

Taulukko 1. Tuloksellisuus.

Tki-hankkeiden lukumäärä ja volyyymi on koulutusosaston kokoon nähden mittava. Hankkeita on yhteensä 14 kpl. Niistä Oamkin hallinnoimia on yhdeksän ja partnerina olemme viidessä muiden hallinnoimassa hankkeessa. Hankkeiden osuus koulutusosaston kokonaisbudjetista on noin kolmannes. Rahoituspäätöksiä yhteis- summa on tällä hetkellä 1 015 987 € ja ulkoisen rahoituksen määrä on 886 849 € rahoituspäätöksen saaneista hankkeista.

Kuvaus, mitä toimenpiteitä on parhaillaan käynnissä koulutuksen laadun parantamiseksi

Opintojen edistymisen seuranta on tehostettu siten, että ryhmäkohtaiset tuutoropettajat seuraavat säännöllisesti ryhmän edistymistä ja puuttuvat ongelmiin. Tutkinto-ohjelmaa on kehitetty entistä työelämälähtöisemmäksi siten että 3. ja 4. vuoden opinnot kokonaisuudessaan kytketään työelämään. Tulokset ovat kuitenkin

nähtävillä viiveellä, koska työelämäyhteistyö painottuu opintojen loppuun. Akraamo-palvelukeskuksen kehittäminen jatkuu ja palvelukeskukselle on nimetty henkilöstöstä koordinaattorit, jotka huolehtivat verkkosivuston ylläpidosta ja toiminnan ajantasaisuudesta.

Opetusmenetelmiä kehitetään osallistamalla Oamkin järjestämiin koulutuksiin ja omaehtoisesti siten, että opettajat perehtyvät itsenäisesti eri työkaluihin ja tietoa jaetaan henkilöstön kesken. Monimuotoryhmien tuutoropettaja on ollut mukana Verkko-ohjaajahankkeen ydinryhmän koulutuksessa. Hankkeen jatkeena opettajille järjestetään koulutuksia verkon kautta tapahtuvaan ohjaukseen.

Digitaalisten ympäristöjen ja tietojärjestelmien käytön tueksi on nimetty kaksi digi-mentoria, jotka tukevat muuta henkilöstöä. Olemme mukana valtakunnallisessa Digitaalisuudella luonnonvarat biotalouteen -hankkeessa, jonka tavoitteena on hyödyntää digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia, vahvistaa luonnonvara-alalla toimivien korkeakoulujen välistä yhteistyötä, uudistaa koulutusalan toimintatapoja ja oppimisympäristöjä digitalisatiota hyödyntäen sekä edistää koulutuksen ja ympäröivän yhteiskunnan vuorovaikutusta.

Pyrkimyksenä voisi jatkossa olla enemmän vuorovaikutuksessa Oamkin muiden tutkinto-ohjelmien kanssa.

Arviointi, miten laatu työ on vaikuttanut tutkinto-ohjelman tavoitteiden saavuttamiseen

Opintojaksolta kerätty oppimispalaute ohjaa opintojaksojen toteutuksen jatkuvaa kehittämistä. Opetussuunnitelmuutokset tosin katkaisevat tämän ketjun, koska ops-uudistuksien yhteydessä opintojen rakenne ja sisältö muuttuvat.

Opiskelijakyselyn tulokset käsitellään säännönmukaisesti henkilöstön ja opiskelijoiden kesken, ja kehittämis-kohteet seulotaan tulevan toiminnan kehittämiseksi. Arvioinnin sisältö on tähän asti muuttunut joka kerta, mutta jatkossa tilanne korjaantuu.

Koulutuksen itsearviointi tapahtuu harvaksen, ja jokin kevyempi jatkuvan arvioinnin menettely voisi olla toimivampi ratkaisu.

Toiminnan laadun ylläpitäminen vaatii enenevässä määrin henkilökunnan omaehtoista kehittämistä ja ponnisteluja. Tulostavoitteet (opintopistekertymä ja suoritettujen tutkintojen määrä) korostavat tutkinto-ohjelman määrällisiä tavoitteita. Taloudelliset syyt pakottavat opetustarjonnan jatkuviin leikkauksiin, mikä voi heijastua negatiivisena kehityksenä tulevaisuudessa.

Yhteenveto: maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma

Keskeiset vahvuudet	Keskeiset kehittämiskohteet
Kehittämishaluinen henkilöstö ja opiskelijat Luonnonvara-alan henkilöstö on pystyvää ja työskentelymoraali on korkealla. Se on auttanut selviytymään koulutukseen kohdistuvista leikkauksista ja työn kuvassa tapahtuneista muutoksista. Opiskelijat ovat pääosin ymmärtäneet toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja osaavat toimia itseohjautuvasti ja tavoitteellisesti.	Monimuoto-opetuksen menetelmät Monimuoto-opetuksessa on päästy alkuvaikeuksista, ja menetelmät sekä sisällöt kehittyvät kun kokemusta karttuu.
Akraamo ja työelämäyhteydet Työelämäyhteistyötä laajennetaan rohkeasti, ja kokemukset ovat olleet positiivisia – hyviä yhteistyökumppaneita on runsaasti tarjolla. Akraamo on vakiinnuttamassa asemaansa paikallisena maaseudun palveluportaalina.	AHOT-prosessin selkiyttäminen AHOT-prosessin näkyvyydessä ja teknisessä toteutuksessa koetaan edelleen olevan kehittämisen varaa. Asiassa on kuitenkin menty eteenpäin, ja uuden Peppi-järjestelmän myötä odotettavissa on parempaa.
Hanketoiminta/tki-toiminta Hanketoiminnan määrä ja laatu ovat erinomaiset ja se onkin ratkaisevaa pienen koulutusosaston elinvoimaisuudelle.	Kehittämiskohteiden seuranta Tutkinto-ohjelman suunnittelun ja toteutuksen kehittämistyössä on panostettu keskeisiin tuloksellisuuteen vaikuttaviin tekijöihin. Tavoitteet on sisäistetty, mutta toimintamallia ja seurantaa on edelleen kehitettävä.

OAMK

OULUN AMMATTIKORKEAKOULU